

**ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ФІТОТЕРАПІЇ
КАФЕДРА ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ТЕРАПІЇ**

**УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

**СЛОВАЦЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ В НІТРИ
ІНСТИТУТ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ В НІТРИ**

**УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ І ФАРМАЦІЇ, КОПИЦЕ,
СЛОВАЧЧИНА**

**УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ
І НАУКИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА**

**МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ЛЮДИНИ І ГЛОБАЛІСТИКИ
«НООСФЕРА»**

САНАТОРІЙ «КВІТКА ПОЛОНІНИ»

Сучасні аспекти збереження здоров'я людини

**МАТЕРІАЛИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

(17-18 квітня 2015 року)

**УЖГОРОД
2015**

УДК 613.2 (075.8)
ББК 53.51Я2
Б 62

Рекомендовано до друку
Вченою радою Ужгородського торгово-економічного інституту
(протокол №3 від 25 березня 2015 р.)
За редакцією проф. Ганича Т.М.

Голови редколегії:

О.М. Ганич – заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб, директор НДІ фітотерапії ДВНЗ "УжНУ"

Т.М. Ганич – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри факультетської терапії медичного факультету ДВНЗ "УжНУ"

Члени редколегії:

проф. Гаврилко П.П.
доц. Бріндза Я.
проф. Ганич М.М.
доц. Лукша О.В.
засл. лікар України Ганинець П.П.
н.с. Скаканді С.І.

Автори опублікованих робіт несуть повну відповідальність за зміст і ілюстративний матеріал.

Сучасні аспекти збереження здоров'я людини: матеріали міжнар. міждисциплінарної наук.-практ. конф., сан. "Квітка полонини", 17-18 квітня 2015 року (с. Солочин Свалявського району) / За ред. проф. Т.М. Ганича. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 348 с.

Матеріали конференції висвітлюють нові відомості про збереження здоров'я людини, а саме, роль сімейного лікаря в оздоровленні населення природними засобами, забезпечення адекватного харчування, якісної питної та мінеральної води, використання сучасних агротехнологій, аналіз здобутків і перспектив наномедицини. Звернуто увагу на вивчення згаданих проблем для збереження здоров'я людини у школах і вузах України.

ISBN 978-611-01-0716-7

©ДВНЗ «УжНУ», 2015
©УТЕІ КНТЕУ, 2015

ПЕРЕДМОВА

«Єдина краса, яку я знаю – це здоров'я»

Генріх Гейне

«Здоров'я – ваше право, користуйтеся цим правом»

Поль Брегг

Ще в ХІХ сторіччі німецький вчений, фармацевт Себастьян Кнайп запропонував людству п'ять основних принципів збереження здоров'я :

- перший - оздоровче харчування;
- другий - оздоровлення чаями з лікарських рослин;
- третій - водооздоровлення (вживання всередину мінеральних та джерельних вод, ванни тощо);
- четвертий - оздоровлення рухами та помірна фізична праця на свіжому повітрі;
- п'ятий - тісна гармонія з природою (на сьогодні прийнято говорити про єдність фізичного і духовного як основних складових здоров'я).

Нещодавно з преси стало відомо, що, згідно даних досліджень НАН України, з 1000 чоловіків, старших 40 років, до 60 років не доживає 241. Це в той час як у Польщі цей показник -154 на тисячу, у Швеції - 54. Досягнути 65 років мають шанс лише 59% українських чоловіків (у Швеції - 69%, у Польщі - 73%, Франції - 77%, у Великій Британії - 86%).

Здоров'я треба старанно плекати, оберігати, приумножувати все життя. Це одне з першочергових завдань сім'ї, держави, ВООЗ (Всесвітньої організації охорони здоров'я), науки і практичної медицини.

Ми впевнені в тому, що кожна людина може бути здоровою, для чого потрібно, як правило, тільки правильно харчуватись, поєднувати працю, особливо – переважно розумову, з необтяжливими рухами, фізичною активністю, зберігати душевну рівновагу.

До вирішення згадуваних питань закликаємо до співпраці всіх учасників цьогорічної восьмої міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції на теренах Закарпаття.

Звичайно, йти в ногу з життям неможливо без унікальних здобутків українських вчених по наномедицині, нанофармакології. Нещодавно було тільки мрією те, що сьогодні стало реальністю в діагностиці та лікуванні окремих захворювань людини. На цю тему на конференції заслухаємо доповіді провідних вчених України та Словаччини.

Продовжує залишатись актуальною проблема оздоровчого харчування. Виходячи з сучасних європейських та світових стандартів, розроблена національна стратегія розвитку охорони здоров'я «Здоров'я

– 2020: український вимір» та продовжується удосконалення стратегії раціонального харчування. Вимагають уточнення деякі підходи для кращого впровадження в оздоровчу практику фізіологічно важливих харчових компонентів та продуктів. У зв'язку з цим треба відмітити фундаментальне видання з оздоровчого харчування, підготовлене школою вчених з Чернівців під керівництвом проф. О.І. Волошина. Про це також будуть виступи і дискусії на черговій науково-практичній конференції.

Приємно наголосити і на дедалі ширшому застосуванні в практичній дієтології продуктів бджільництва. Особливо відрадно, що в цьому напрямку себе добре зарекомендувала співпраця вчених України (м. Чернівці, м. Київ) та Словаччини (м. Нітра та м. Кошице).

На сьогодні науково обґрунтованим є збалансоване та адекватне харчування. Передбачається разом з їжею споживати достатню кількість білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, макро- та мікроелементів. При скрутній економічній ситуації для більшості населення є обтяжливим дотримуватись всіх порад раціонального харчування. Розумні судження з цієї проблеми будуть також виголошені на сьогоднішній конференції.

Актуальним залишається частіше використання для оздоровлення населення натуральних засобів харчування з вмістом компонентів лікарських рослин. При цьому маємо постійно пам'ятати, що понад 14 млн населення України живе в умовах йодного дефіциту, який в окремих регіонах носить ендемічний характер.

На порядок денний знову піднято питання про диференційовану йодну профілактику серед підростаючого покоління, зокрема, і для недопущення ювенільного остеопорозу.

Без якісної питної води навряд чи можна буде надовго зберегти здоров'я та збільшити довголіття людини. З цього приводу почуємо нові здобутки присутніх на конференції вчених.

Заслужують похвали, а також слів захисту проти бездумної експлуатації родовищ наші цілющі мінеральні води - невичерпний резерв здоров'я нації, зокрема, для реабілітації постраждалих у боротьбі за відстоювання незалежності і цілісності України.

Щороку ми констатуємо нові здобутки з агробіотехнології вирощування рослин та втілення в практику на їх основі нових продуктів харчування для профілактики та оздоровлення. Флагманами у цій справі є аграрний університет в м. Нітра (Словаччина), ветеринарний університет м. Кошице (Словаччина), національний інститут бджільництва та національний ботанічний сад (м. Київ, Україна).

Сподіваємося, цікавими будуть виступи з викладання фітотерапії в школах, вузах з врахуванням європейського досвіду з цього питання.

Вважаємо за належне від оргкомітету висловити велику вдячність та глибоку шану вченим - флагманам науки і практики в Україні, які майже поспіль десятиріччя творчо і високоякісно вивчають і оберігають здоров'я людини, широко використовуючи цілющі сили природних засобів. Всі ми з великим захопленням завжди слухали наукові доповіді академіків І.С.Чекмана та Г.Б. Рудавської, професорів М.В. Курика, К.Г. Гаркової, М.Н. Корзуна (м. Київ); професорів О.І. Волошина (м. Чернівці), О.О. Абрагамовича та І.В. Сирохмана (м. Львів), А.Р. Грицика (м. Івано – Франківськ), П.П. Гаврилка та Е.Й. Архій (м. Ужгород); доцента О.В. Лукші (м. Ужгород) та багатьох інших.

Особливої уваги та похвали заслуговує і творча співпраця науково-дослідного інституту фітотерапії ДВНЗ УжНУ, вчених України з науковцями Словацької республіки. Завжди високі оцінки отримували наукові доповіді доц. Я. Брінди – директора Інституту біорізноманіття аграрного університету в м. Нітра; доц. Ш. Кошліка з Центру натуральної медицини (м. Кошице) та доц. Я. Євтімової з Кошицького ветеринарного університету. Наші словацькі колеги та їхні установи також виступали активними співорганізаторами на всіх попередніх конференціях, які проводилися на базі санаторію «Квітка полонини».

Активними учасниками та спонсорами на всіх конференціях були фірми: НІРР-Ужгород (дир. М.А. Панков, Ужгород), «Йодіс» (дир. акад. В.М. Мельниченко, Київ), «Ламідан» (дир. В.І. Равінський, наук. кер. В.О. Лизогуб, м. Одеса). Завдяки продукції цих фірм проводиться велика оздоровча робота серед дитячого населення та ефективна масова профілактика йододефіциту серед школярів Закарпаття.

Успішному проведенню наукових конференцій постійно сприяла велика доброзичлива допомога керівництва санаторію «Квітка полонини» і ТОВ «Сузір'я» (генеральний директор, заслужений лікар України П.П. Ганинець). За це їм велика шана і щира вдячність.

Бажаємо всім учасникам міжнародної науково-практичної конференції міцного здоров'я, творчих звершень, змістовних дискусій, чистого неба, миру, благополуччя і розквіту соборної України.

Доктори медичних наук, професори ДВНЗ УжНУ
Оксана, Тарас, Михайло Ганичі

2. Велика енциклопедія народної медицини / укладачі І. Алексєєв,
3. А. Діброва. - Донецьк: ТОВ Глорія Трейд, 2011. - 704 с.

SUMMARY

MEDICAL HERBS IN DENTAL PRACTICE

Reshetylo L. I., Artym Yu. Yu., Artym N. Yu.

Chemical content of certain medical herbs is described, as well as their use in dental practice for treating different diseases.

АРТИШОК: МОЖЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ В КЛІНІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Росул М.М., Корабельщикова М.О., Іваньо Н.В.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород,
Україна*

Артишок (*Cynara*) – рід трав'янистих рослин родини айстрових (Asteraceae). Цілющі властивості артишоку відомі ще з античних часів. Стародавні цілителі використовували сік листя артишоку як засіб, що нормалізує травлення та як сечогінний засіб. Відомо близько 12 видів артишоку, що ростуть у країнах південної Європи та Середземномор'я. Для медичних потреб застосовують Артишок посівний – *Cynara scolymus* L. (від грец. *cynara* – собачка, оскільки листки обгортки суцвіть подібні до собачих зубів; *scolymus* – нерівний, зігнутий), який широко культивується у Центральній та Південній Європі, Північній Африці, Північній Америці та на Півдні України.

Багатство біохімічного складу обумовлює різноманітні клінічні ефекти препаратів, які одержують з екстракту соку листків артишоку. Артишок має спазмолітичну, жовчогінну, сечогінну та гепатопротекторну дію, підсилює антитоксичну функцію печінки, нормалізує обмін речовин, знижує рівень холестерину у сироватці крові. Лікарські препарати на основі артишоку застосовують при дискінезії жовчних шляхів, хронічному холециститі, токсичному гепатиті, цирозі печінки, хронічній нирковій і серцевій недостатності, цукровому діабеті та для попередження розвитку і прогресування атеросклерозу [1].

Гепатопротекторна дія артишоку зумовлена такими його властивостями:

- антиоксидантною (сприяє зменшенню перекисного окислення ліпідів внаслідок зниження рівня малонового діальдегіду, активації ферменту супероксиддисмутази, що зменшує швидкість утворення вільних радикалів);
- мембраностабілізуючою;

- антитоксичною (сприяє знешкодженню та виведенню з організму токсинів, в тому числі солей важких металів, пестицидів, алкалоїдів);
- жовчогінною (нормалізує процеси жовчоутворення і сприяє підвищенню тонуусу і нормальній евакуації вмісту жовчного міхура);
- підвищенням детоксикаційних властивостей печінки (посилює зв'язування глюкуронових і сульфогруп, збільшує елімінацію токсичних продуктів).

Слід ще раз підкреслити, що артишоку притаманні виражені жовчогінні властивості (стимулює як утворення, так і виділення жовчі), що дозволяє використовувати його при порушеннях функції печінки, які супроводжуються дискінезією жовчних шляхів і холециститами.

Крім гепатопротекторної дії, артишок володіє:

- гіпохолестеринемічною дією (знижує синтез холестерину гепатоцитами, рівень загального холестерину, ліпопротеїдів низької щільності (ЛПНЩ), коефіцієнт атерогенності плазми крові, нормалізує внутрішньоклітинний обмін фосфоліпідів);
- діуретичним ефектом (покращує клубочкову фільтрацію нирок);
- гіпоазотемічною дією (сприяє виведенню з організму сечовини, креатиніну та інших азотовмісних сполук).

Діуретичний ефект, здатність знижувати рівень азотовмісних речовин в крові дозволяє використовувати препарати на основі артишоку при хронічному нефриті, хронічній нирковій недостатності, при олігоурії у пацієнтів із захворюваннями серцево-судинної системи [1,4].

Артишок також позитивно впливає на ліпідний, білковий, азотистий і вуглеводний обмін. Ряд досліджень доказової медицини вказують на позитивний вплив екстракту артишоку на атеросклероз, диспепсію та гестоз у вагітних [1]. Препарати на основі артишоку також володіють антимікробними властивостями проти різних видів патогенних бактерій, дріжджових паличок і грибової флори. Є відомості про успішне застосування артишоку для лікування низки форм псоріазу й екзем [3].

Лікувальна дія артишоку обумовлена багатим комплексом біологічно активних речовин, які входять до його біохімічного складу: біофлавоноїди, фенолкарбонові кислоти (кавова, хлорогенова, неохлорогенова, кофєїлхінна кислота), полісахарид інулін, цинарин, солі калію, натрію, магнію, аскорбінова кислота, каротин, вітаміни групи В тощо. Більшість позитивних ефектів екстракту артишоку, як вважають, є результатом високого вмісту в ньому поліфенольних антиоксидантів типу флавоноїдів та кофєїлхіннаної кислоти (похідної кавової кислоти), завдяки чому артишок володіє потужним антиоксидантним потенціалом. Вживання препаратів на основі

артишоку призводить до статистично значимого зростання антиоксидантного ресурсу плазми крові [2]. Екстракт соку листків артишоку захищає ендотелій від оксидативного стресу і має здатність підвищувати секрецію вазодилатора NO. В останні роки провідне значення у патогенезі атеросклерозу надається окисній модифікації ЛПНЩ. Антиоксидантна дія артишоку, зокрема, призводить до інгібування окислення ЛПНЩ за рахунок підвищення активності глутатіонпероксидази. Не виключено, що високий вміст рослинних супероксиддисмутази і лужної фосфатази в екстракті соку листків артишоку пов'язаний з антиоксидантною і протипухлинною дією препаратів на його основі [2].

Крім антиоксидантного ефекту, який надає позитивний вплив на кардіоваскулярну, травну та інші системи організму, є й інші ефекти артишоку, обумовлені різноманітністю біохімічних компонентів його складу. Зокрема, наявні в екстракті листків артишоку аскорбінова кислота, каротин, вітаміни В₁ і В₂, інулін сприяють нормалізації метаболічних процесів в організмі. Так, інулін, регулюючи рівень інсуліну і глюкогону, сприяє нормалізації вуглеводного обміну. Високий вміст інуліну в м'якоті артишоку обумовлює його включення в дієту хворих цукровим діабетом. Інулін стимулює також ріст біфідобактерій кишечника і може припиняти ріст патогенних бактерій [1]. Інулін також стимулює імунну систему, підвищує поглинання корисних мінералів (особливо кальцію), зменшує ризик атеросклерозу.

Фенольна сполука цинарин в поєднанні з фенолкарбоновими кислотами надає жовчогінну, а також гепатопротекторну дію, підвищує виведення з організму сечовини, токсинів (у тому числі нітросполук, алкалоїдів), солей важких металів.

Екстракт артишоку багатий мінералами та мікроелементами: насамперед, кальцієм, калієм, магнієм і залізом. Не менш важливим є наявність в його складі ультрамікроелементів (йод, селен), а також хрому, цинку, марганцю. Екстракт артишоку також містить вітаміни С, А, групи В.

Препарати на основі артишоку добре переносяться хворими, практично не викликають побічних ефектів, а також характеризуються низькою токсичністю, що дозволяє застосовувати їх протягом тривалого часу без ризику розвитку ускладнень не залежно від віку. Існують деякі протипокази до прийому артишоку – обтурація жовчних шляхів, жовчнокам'яна хвороба, гострі захворювання печінки та нирок.

Представлений нижче опис біохімічного складу і властивостей артишоку вказує на актуальність та перспективність застосування його в клінічній практиці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артишок посевной (*Cynara scolymus* L.) как пищевое и лекарственное растение / В.М. Фролов, Т.П. Гарник, И.В. Белоусова, В.С. Гришина // Фитотерапия. Часопис. – 2006. – №4. – С. 3–11.
2. Баблюк Л. А. Корекція порушень антиоксидантного захисту і процесів вільнорадикального окислення у хворих на хронічний некалькульозний холецистит препаратом артишоку екстракт-Здоров'я і синглетно-кисневою терапією /Л.А. Баблюк, В.Є. Нейко // Практична медицина. – 2009. – Том XV, №5 – С. 94–98.
3. Вплив фітозасобів з артишока колючого на показники ліпопероксидації у хворих на неалкогольний стеатогепатит, поєднаний з хронічним некалькульозним холециститом та ожирінням /В.М. Фролов, Т.П. Гарник, М.О. Пересадин [та інші.] // Український медичний альманах. – 2009. – Том 12, № 4. – С. 185–191.
4. Гарник Т.П. Артишок полевої (*Cynara scolymus* L.) как пищевое и лекарственное растение, перспективное для создания новых гепатозащитных препаратов /Т.П. Гарник, В.М. Фролов, Н.А. Пересадин // Проблемы экологичної та медичної генетики і клінічної імунології: зб. наук. праць. – Київ; Луганськ; Харків. – 2006. – Вип. 6 (75). – С. 17–36.

SUMMARY

ARTICHOKE: OPPORTUNITIES AND PERSPECTIVES OF ITS USE IN CLINICAL PRACTICE

Rosul M. M., Korabelschikova M. O., Ivanio N.V

A rich set of biologically active substances that belong to the biochemical composition of artichoke causes a wide range of its medical action. The suggested properties of artichoke enable it to be recommended for a wide use in clinical practice.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ АСТЕНО-НЕВРОТИЧНОГО СИНДРОМУ ФІТОЗАСОБОМ НА ОСНОВІ ГЛОДУ І КРОПИВИ СОБАЧОЇ У ПАЦІЄНТІВ З ПОЛІМОРБІДНІСТЮ, ЯКІ ПОТЕРПІЛИ ВНАСЛІДОК АВАРІЇ НА ЧАЕС

Яцкевич О.Я., Абрагамович У.О., Яцкевич З.В.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Міський Чорнобильський центр комунальної 4-ої міської клінічної лікарні, Львів, Україна

Вступ. Для громадян, які потерпіли внаслідок Чорнобильської катастрофи, у післяаварійному періоді притаманна значна поширеність хвороб, часто у них спостерігаються синтропічні та супутні поліморбідні захворювання. Найчастіше це поєднані ураження серцево-судинної, нервової, травної і ендокринної систем [1, 3, 4]. За наявності вищевказаного стану, у хворого окрім симптомів, якими

ДО ПИТАННЯ ПАТОГЕНЕЗУ ЮВЕНІЛЬНОГО ОСТЕОПОРОЗУ У ДІВЧАТ В УМОВАХ ЕНДЕМІЧНОЇ ЙОДНОЇ НЕДОСТАТНОСТІ. Ганич М.М., Мельниченко В.М., Панков В.А., Ганич Т.М., Вайда В.М., Кандюх П.Я., Скаканді С.І., Ганич О.М.	164
ЛІКУВАННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ЛІКАРСЬКИМИ РОСЛИНАМИ ЗАКАРПАТТЯ Грига В. І., Грига І.В., Росток Л.М., Бернад В.В., Рейті Г.Е.	168
ЛІКАРСЬКІ ВЛАСТИВОСТІ АРОНІЇ МІЧУРІНА (<i>ARONIA MITSCHURINI SKVORTSOV & MATULINA</i>) Григор'єва О.В., Клименко С.В., Бріндза Я.	171
ФІТОЗАСІБ “ЗОБОФІТ” В КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ НА ПОДАГРУ НА ТЛІ ГІПОТИРЕОЗУ Доголіч О.І., Волошин О.І., Пашковська Н.В.	176
НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ ЗАГАРТУВАННЯ: ФІТОТЕРАПІЯ, ВОДНІ ПРОЦЕДУРИ Клименко О.В.	180
КЛІНІЧНІ ЕФЕКТИ ТОПІЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕПАРАТІВ ЗВІРОБОЮ Кочетова Н.І., Афанасьєв Д.С.	182
ОСОБЛИВОСТІ ФІТОТЕРАПІЇ В КОМПЛЕКСНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ ХРОНІЧНИМ ГАСТРИТОМ З ПСИХОЕМОЦІЙНИМИ ПОРУШЕННЯМИ Мальцева О.Б., Дуло О.А., Качанова В.В., Гомонай М.В., Січка А.С., Кручанця М.І.	185
ФІТОКОМПЛЕКСИ «ЧОЙС» - ШЛЯХ ДО ЗДОРОВ'Я ТА ДОВГОЛІТТЯ Мигалко Н. А., Мигалко С. М.	187
ЗАСТОСУВАННЯ В ФІТОТЕРАПІЇ СИНЮХИ БЛАКИТНОЇ Пашенко О.О., Захарія А.В., Гавалко Ю.В., Давидова Г.І., Гоцька С.М., Синюк Л.Л., Галагюк О.О.	193
ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ У СТОМАТОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ Решетило Л.І. Артим Ю.Ю., Артим Н.Ю.	195
АРТИШОК: МОЖЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ В КЛІНІЧНІЙ ПРАКТИЦІ Росул М.М., Корабельщикова М.О., Іваньо Н.В.	199
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ АСТЕНО-НЕВРОТИЧНОГО СИНДРОМУ ФІТОЗАСОБОМ НА ОСНОВІ ГЛОДУ І КРОПИВИ СОБАЧОЇ У ПАЦІЄНТІВ З ПОЛІМОРБІДНІСТЮ, ЯКІ ПОТЕРПІЛИ ВНАСЛІДОК АВАРІЇ НА ЧАЕС Яшкевич О.Я., Абрагамович У.О., Яцкевич З.В.	202

РОЗДІЛ V

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ВИВЧЕННЯ ТА АГРОТЕХНОЛОГІЇ КУЛЬТИВУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН

SENSORY EVALUATION FRUIT OF ZIZIPHUS JUJUBA (<i>ZIZIPHUS JUJUBA</i> MILL.) Abrahamova V., Grygorieva O., Schubertova Z.	206
POLYPHENOLS AND ANTIOXIDANT ACTIVITY OF TOKAJ WINES MADE FROM BOTRYTIZED GRAPES Ballová Eudmila, Eftimová Jarmila	210
MORPHOLOGICAL VARIABILITY IN TOMATO (<i>SOLANUM LYCOPERSICUM</i> L.) FRUITS FROM HEIRLOOM VARIETIES FROM MACEDONIA Georgievski G., Brindza J., Abrahamová V.	213
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОДУКТИВНОСТІ РОСЛИН ВИДІВ РОДУ <i>SYMPHYTUM</i> L. Вергун О.М., Рахметов Д.Б.	215

The Uzhgorod National University, Ukraine
Institute of Phytotherapy, Uzhgorod, Ukraine
Slovak University of Agriculture in Nitra, Slovakia
Institute of Biodiversity Conservation and Biosafety (Slovakia),
Sanatorium Kvitka Poloniny, Ukraine
are organizing the VIII International applied science conference

Modern aspects of maintaining human health
which will be held in the Sanatorium Kvitka Poloniny, Svaliava, Ukraine, in April 17 - 18,
2015

At the conference will be presented results of the projects:

- a) ITMS 26220220115 Support of technologies innovation of special bio-food products for human healthy nutrition“ - supported by the Operational Programme Research and Development of the European Regional Development Fund.
- b) International network oriented on implementation of research, education and developmental programme „Agrobiodiversity for improving nutrition, health, and life quality“ under international cooperation in decision of investigational projects ITMS 26220220180: Building Research Centre „AgroBioTech“ and ITMS 26110230085 „TRIVE“
- c) ISEKI Food - 4-581415 - LLP - 1 - 2011 - 1 - IT - ERASMUSENW supported by the European Commission under the LLP and Erasmus Mundus Programmes, in collaboration with the ISEKI-Food4 and ISEKI Food Association. These projects has been funded with support from the European Commission. All publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

**ОРГКОМІТЕТ ВДЯЧНИЙ СПОНСОРАМ ЗА ПОСИЛЬНИЙ ВКЛАД У
КОНФЕРЕНЦІЮ**

*Санаторій «Квітка полонини»,
головний лікар П.П. Ганинець*

**ТОВ «ХІПП-Ужгород»,
директор В.А. Панков**

*Фірма МПК «Ярк-Київ» та НВК «Йодіс»,
директор акад. В.М. Мельниченко*

**Agrokarpaty s.r.o. Plavnica, Slovensko,
konateľka Ing. Helena Petrusová**

*ВПК «Інтерйодіс»,
директор Т.В. Грищенко*

**ІІІ Ламідан,
директор В.І. Равинський**

*Міжнародний оздоровчий координаційний центр,
директор В.П. Цанько*

Наукове видання

Сучасні аспекти збереження здоров'я ЛЮДИНИ

Матеріали VIII міжнародної міждисциплінарної
науково-практичної конференції,
сан. "Квітка полонини", 17-18 квітня 2015 року
(с. Солочин Свалявського району)

За редакцією проф. **Ганича** Тараса Михайловича

Підготовка до друку: *проф. Ганич Т.М.*
Комп'ютерне опрацювання текстів: *н.с. Скаканді С. І.*

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20, м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 2458 від 30.03.2006 р.